

er det kirkelige Folk, der menes, men Konsekvensen af den Betragtningssmaaade, at Rigsdagen er Kirkens Organ, det er, at det er det politiske Folk, der skal føres ind i Kirkens Styrelse i det enkelte Sogn, og for saa vidt det ikke maatte være det ærede Medlems Mening eller andres Mening her, saa er det ganske vist dette, som er Meningen fra anden Side, og som er kommet meget aabenlyst frem i det andet Ting. Der er sagt: det er det politiske Folk, som vi ville have ind i Kirkens Styrelse, og vi, som slet ikke vedkende os kirkelige Anskuelse, og som — det er en Privatsag — rimeligvis have ganske antikirkelige Anskuelse, vi ville benytte os af den Dør, der aabnes ved disse Lovforslag, til at faa vor Andel, og vor overvældende Andel, i Kirkens Styrelse i det enkelte Sogn. Dette er altsaa det politiske Folk, og det er efter min Opfattelse det, som ligger til Grund for hele Betragtningssmaaaden om Lovforslagets Gennemførelse, at det er en Ulykke, at det er til ubodelig Skade, det er dette, at det er det politiske Folk med alle dets politiske Modsætninger, og med alle de Stridigheder, som det kan volde, der skal føres ind i Kirken, som ikke kender til politiske Forskelligheder, som ikke kender til Forskel mellem Arbejdsgiver og Arbejder, ikke til Forskel mellem højere og lavere Stænder, men for hvem alle ere lige. Det er det, at disse Modsætninger skulle føres ind i Kirken, som er til Kirkens Ulykke, til ubodelig Skade for den, og som, hvis det sker, ville sprænge Folkekirken, fordi Kirken da ikke kan blive det Sted, hvor alle de, der føle sig besværede, kunne finde Hvile, hvad den efter Kirkens Indstiftelse skal være. — Altsaa denne politiske Betragtning, at Rigsdagen er Kirkens Organ, at det er det politiske Folk, der skal føres ind i Kirkens Styrelse i det enkelte Sogn, er jeg overbevist om, ligger ikke til Grund for Forslagene, men det er Faren ved dem, at dette kan lægges ind deri. Jeg er overbevist om, at dette ikke ligger til Grund for Ministerens Betragtning, men det er Faren for, at den mod hans Ønske kan bringes ind i Lovforslagene, som motiverer for os, at vi ønske at høre, hvad Kirken selv siger, høre, hvorledes den mener, at disse Forhold kunne ordnes for at undgaa denne Ulykke og denne Fare.

Saa havde det ærede Medlem en anden Indvending imod denne Kirkekommission, som jeg ogsaa kortelig skal berøre, og det var, at der kommer ikke noget ud af den, thi vi havde Erfaring nok for, hvor lidt Ud-

bytte der er kommet af tidligere Kommissioner. Det har det ærede Medlem ikke Ret til at sige om Kirkekommissionen af 1868. Den var nedsat med det Formaal at skaffe visse kirkelige Love og ogsaa en Kirkeforfatning. En Del af disse Love ere virkelige blevne gennemførte, andre ere det ikke, og en Kirkeforfatning er navnlig ikke bleven gennemført, men det er ikke Kirkekommissionens Skyld; dens Arbejde fortjener ganske sikkert al Anerkendelse, men det er Rigsdagens Skyld, at Kirkeforfatningen ikke er bleven gennemført. Det kan altsaa ikke siges, at der ikke er kommet noget ud af den, thi det er ikke Kirkekommissionens Skyld.

Det andet Vidnesbyrd, det ærede Medlem fremførte, var, at det i 1889 oprettede Kirkeraad heller ikke har udrettet noget. Det ærede Medlem betegnede dette Kirkeraad som et „provisorisk“ Kirkeraad. Jeg ved ikke, hvad deri ligger, men det er jo muligt, at det ærede Medlem dermed mente, at det var et retsstridigt eller forfatningsstridigt oprettet Kirkeraad, noget lignende har jo Folketinget i sin Tid ment. Det er en Opfattelse, der hviler paa en saa fuldstændig Misforstaaelse af Forholdet, at det er ubegribeligt, at den har kunnet fremsættes, og ubegribeligt, at nogen endnu kan fastholde den. Naar Grundloven siger, at Kirkens *Forfatning* ordnes ved Lov, kan dermed dog umulig siges, at noget, der vedrører Kirkens *Forvaltning*, ikke dens *Forfatning*, ikke skulde kunne ordnes saaledes, som den gældende Lovgivning vil det: ved kgl. Anordning. Kirkeraadet fremtraadte aldrig som et Forfatningsled, men altid kun som et Forvaltningsled. Naturligvis er det fuldstændig berettiget, at dette Kirkeraad er blevet ophævet som Led af Forvaltningen. Ministeren er fuldstændig berettiget til, naar han i øvrigt tror at kunne undvære det, at faa det hævet ved kgl. Resolution. Men det er ikke noget ringe Eftermæle, Historien en Gang vil sætte dette Kirkeraad, i hvilket en saa fremragende Mand som blandt andre ogsaa Biskop Monrad har udøvet en særdeles væsentlig Virksomhed, og som han ofrede en betydelig Del af sin Kraft i de Aar, han levede og deltog i det Arbejde. At det ikke er et ringe Eftermæle, der kan sættes dette Kirkeraad i dets 19aarige Bestaaen, det vil en Undersøgelse vise det ærede Medlem, naar han gennemgaar Beretningerne i Lov- og Ministerialtidende om den Virksomhed, som det har udfoldet, og naar han ser den Række af kirkelige indgribende Anordninger, som blev Frugten af dette Kirkeraad